

Eugenijus Ališanka

– Litouwen

maandag 14 juni, 21.30 uur ▶ kleine zaal
Boekpresentatie om 21.00 uur ▶ foyer

© Vladas Braziunas

Zie je veel overeenkomsten tussen poëzie en proza? Volgens mij hebben die twee niet veel gemeenschappelijks. In het geval van poëzie gaat het om aandacht voor woorden, frasen, zinnen, dat wil zeggen voor de taal zelf. Poëzie en proza zijn aan dezelfde mythologische bronnen ontsprongen, maar hebben vervolgens elk hun eigen regels ontdekt, zodat ze uit elkaar gegroeid zijn. Toch zijn er ook altijd schrijvers geweest die vanuit het ene territorium uitstapjes hebben gemaakt naar het andere. In onze postmodernistische tijden vervaagt de grens tussen de genres steeds meer. Ik denk dat vooral poëzie zich hierdoor verrijkt heeft, omdat poëzie het meest aan proza ‘ontleent’. De laatste tijd werd poëzie opgeschrikt door een instrument dat eigenlijk typisch voor proza is – narratieve passages. Hiermee wil de poëzie haar toch al rijke arsenaal taalinstrumenten nog verrijken. Ook ik heb in deze stijl verschillende ‘geschiedenissen’ geschreven.

Je favoriete roman is *Rayuela: een hinkelspel* van Julio Cortázar. Waarom?

Eén van de redenen is waarschijnlijk dat ik dit boek las toen ik nog jong was, in de tijd dat indrukken zich nog diep in de harde schijf van mijn geheugen griften. Het was één van de zeldzame boeken die deel ging uitmaken van de eigenzinnige bijbel van heel mijn generatie. Tijdens de sombere jaren van de Sovjet-bezetting ‘drongen’ niet veel boeken van dat niveau door het IJzeren Gordijn. Ik herkende er mijn eigen leven in, en meer bepaald

de verschillende opties die ik had. Opstandige gedachten koesteren achter een altijd netjes geschoren gezicht – of kon ik hopen op meer? Wat voor mij ook belangrijk was is dat het boek – zo leek het mij tenminste – geschreven was als een gedicht, met passages die op verschillende manieren kunnen worden gelezen.

Schrijf je ook proza?

Helaas schrijf ik geen proza, daarvoor ben ik te lui. Ook op school hield ik niet van lange-afstandrennen. Ik probeer belangrijke dingen in korte flitsen te verwoorden, want zo leef ik ook, ik verzamel ‘flitsen’, om het met een term van de semioticus Algirdas Julius Greimas te zeggen, ik interesseer mij voor het leven als esthesis, zoals hij dat noemt, het samengaan van liefde en dood, of de fusie tussen object en subject. In mijn essays schrijf ik soms ook over deze thema’s, maar ze zijn niet op een prozaïsche manier ‘uitgeschreven’, afgewerkt, zodat er ruimte blijft voor verschillende interpretaties. Als ik een roman zou schrijven, zou ik iets willen schrijven als *Rayuela: een hinkelspel*, een zelfde soort esthesis van literair spel

Welke dichters lees je graag?

Dichters zijn als mensen: met sommigen ben je langer bevriend dan met anderen. In mijn jeugdjaren waren Rilke, Trakl en Celan mijn goden. Misschien was dat ook wel omdat er niet

veel vertalingen waren. Maar deze auteurs hebben mij geholpen om als dichter te rijpen. Later heeft T.S. Eliot veel indruk op mij gemaakt en tien jaar geleden ontdekte ik Zbigniew Herbert, een dichter die heel nauw bij mijn poëtische visie aansluit. Ook zijn poëtisch proza sprak mij erg aan. Een deel van zijn werk heb ik trouwens vertaald. Ook enkele Litouwse schrijvers behoren tot mijn favorieten en hebben mij veel geëerd: Marcelijus Martinaitis, Tomas Venclova, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Vytautas P. Bložė. Daarnaast zijn er jongere auteurs waarvan ik hou en die ik als mijn ‘reisgezellen’ beschouw. Ik denk bijvoorbeeld aan Jacek Podsiadło, Marcin Świetlicki, Gintaras Grajauskas, Sigitas Parulskis, Donatas Petrošius.

Herinner je je hoe dit gedicht is ontstaan?

Dat gedicht heeft inderdaad een interessante voorgeschiedenis. Enkele jaren geleden werd ik uitgenodigd om deel te nemen aan een literaire discussie in Moskou. Daarvoor moest ik ook een essay schrijven over Litouwse literatuur, maar de organisatoren vroegen om het niet te lang te maken, niet meer dan vijftien versregels... Dus kon ik niet anders dan zo’n essay schrijven. Precies vijftien versregels. ◀

PASSIONATE
MAGAZINE

SPECIAL
96 blz.
€ 12,50

verkent de grenzen van de literatuur
informeert over nieuwe trends
binnen proza en poëzie

Ga naar www.passionatemagazine.nl
en bestel een jaarabonnement voor € 35.
U ontvangt de dvd *EXlTing* (ter waarde van € 20)
over schrijver en dichter C.B. Vaandrager gratis.

Erasmus

Hovo Zomeracademie 2010
Periode 7 juni – 15 juli

Hovo Rotterdam

Colleges Hovo Zomeracademie

- Marcel Möring
- Byzantijnse geschiedenis en cultuur
- Dutch Design
- Kunststad Berlijn
- Multatuli, de veelzijdige
- Opera Le Nozze di Figaro + voorstelling
- Hoe denkt een dokter?
- Hemelse en aardse liefde

En nog veel meer...

Nieuw: Hovo Kinder- en Jongerenuniversiteit
Voor kinderen/jongeren en 50+
Samen in de collegebanken: Hoe ver kun je tellen;
Piraterij en Kaapvaart; Wayang-poppen (7-12 jaar, 50+)
en Onwaarschijnlijk onderzoek (17-25 jaar, 50+)

Korte cursussen en colleges voor 50+ aan de Erasmus
Universiteit. 1 tot 4 ochtenden of middagen.
Ook in het najaar 40 hoorcolleges of cursussen

Vraag de (zomer)gids aan of schrijf direct in
via www.hovorotterdam.nl, tel. 010-4082465.
E-mail info@hovorotterdam.nl

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM
ERASMUS ACADEMIE
HOVO ROTTERDAM

Essay over de Litouwse literatuur

het kost me alsmaar meer moeite om te antwoorden op de vraag waarom ik schrijf
soms lijkt het: om te schrijven
soms zie ik het licht
ik heb alsmaar minder belangstelling voor poëzie (laat staan proza)
soms lijkt het: ik lees om te vergeten
soms lijkt het: ik sta boven dat ongebreidelde woordspel
steeds vaker forceer ik mezelf om onder litouwse dichters te komen
soms zijn ze hartelijk en gekweld als russische poëzie
soms zijn ze dronken en agressief als rap
soms zijn ze afwezig net als ik
alsmaar bescheidener denk ik over de litouwse poëzie
soms herinner ik me maar enkele namen: vytautas alfonsas sigitas
soms zeg ik: ze kan ons kunst leren maar niet het leven
soms vraag ik me af: denkt ze wel na over het leven als een celan
soms zwijg ik: zo’n onvermogen zal nog onheil brengen

Vertaling: Jo Govaerts